

တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဘၣ်ဃးဒီး ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါတဖၣ်

နလိၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်

- ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဘၢဝဲ ဒီး ကဲဘျုးဝဲ တုၤလီၤတီၤလီၤ လီၤ.
- ပုၤအကကွဲၣ်တဖၣ် လၢအအိၣ်ဆိးဖဲ ကီၢ်အမဲရကၤစၢဖျိၣ်အပူၤန့ၣ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါ ဝံၤဖဲ တၢ်အံးထွဲကွဲၣ်ထွဲ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ လၢအသဟီၣ်အဆူၣ်ကတၢၢ် အဖိလၢ လၢကီၢ်အမဲရကၤစၢဖျိၣ် အတၢ်စံၣ် စီၤတဲစီၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ.
- CDC ဟ့ၣ်ကူၣ်ဒုးန့ၣ်ဝဲ ဒ်သိး နကမၤန့ၣ် ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါ အဆိလၢအချ့ အဂီၢ်လီၤ.
- ပုၤ အါတက့ၢ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ကသံၣ် အတၢ်ဒီဘၣ်လၢ အစၢ်တဖၣ် လၢ တၢ်ဆဲး ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါ ဝံၤအလီၣ်ခံ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤအကကွဲၣ်တဖၣ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ် ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါ ဘၣ်ဘၣ်ဘၢဘၢ ဝံၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ

ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါ အဖျါၣ် အါန့ၢ် ၂၇၂ ကကွဲၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤလၢ ကီၢ်အမဲရကၤစၢဖျိၣ်အပူၤ စးထီၣ်လၢ လါဒိၣ်စဲဘၢၣ် ၁၄ သီ ၂၀၂၀ တုၤ လါမ့ၤ ၁၇သီ ၂၀၂၁ ဝံၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါ တဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ် ဃုထံၣ်န့ၢ် အီၤလၢ အအိၣ်ဒီး တၢ်ကူၤစါယါဘျါအတၢ်ဂ့ၢ်ကီ ဘၣ်ဃးဒီး ပုၤဆဲးကသံၣ်တဖၣ်အကျါန့ၣ် ထဲပုၤကညီနီၣ်ဂံၢ် အဆဲးလၢ ပုၤကညီ နီၣ်ဂံၢ် အကထိ အကျါန့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်ဒီသဒါ တဖၣ်န့ၣ် လၢပုၤဝဲဒီး တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ ဒီး ကသံၣ်ကသီတဖၣ် ကရူၢ် (FDA) အစဲအ့ၣ်ပတီၢ်လၢအဖံး လၢ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ, တၢ်ကဲဘျုးတုၤလီၤတီၤလီၤ, ဒီး တၢ်တုၤထုးထီၣ်ပနီၣ်အကံၢ်အစီ လၢအလိၣ်ဘၣ် ဒ်သိးကဆိၣ် ထွဲမၤစၢၤ ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူအတၢ်စူးကါတၢ် အိၣ်ဒီးခွဲးယာ်တဖၣ်(EUA) အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. [Learn more about EUAs in this videoexternal icon](#) (ဃုကွဲၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ဂ့ၢ်အသီတဖၣ် လၢအဘၣ်ဃးဒီး EUA ဖဲ တၢ်ဂီၤမူချါ တၢ်ပနီၣ် တက့ၢ်.)

ပုၤအကကွဲၣ်တဖၣ် လၢအအိၣ်ဆိးဖဲ ကီၢ်အမဲရကၤစၢဖျိၣ်အပူၤန့ၣ် တူၢ်လီၢ်ဆဲး ဝဲ ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါ , စးထီၣ်ဖဲ အဝဲသ့ၣ် န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် လၢကစူးကါအီၤလၢ ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူအဂီၢ် ခီဖျါလၢ FDA ဝံၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်ဒီသဒါ တဖၣ်န့ၣ် လဲၤခီဖျါတုၤဝဲ ဒီး ဆူမံၤညါ ကလဲၤခီဖျါဒီး တၢ်ကွဲၣ်ထွဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဖံးကတၢၢ် လၢကီၢ်အမဲရကၤစၢဖျိၣ် အတၢ်စံၣ် စီၤတဲစီၤအပူၤလီၤ. တၢ်အံးထွဲကွဲၣ်ထွဲအံၤန့ၣ် ဟ်ဃုာ်ဒီး တၢ်စူးကါ တၢ်အံးထွဲကွဲၣ်ထွဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ အကျါအကျဲ လၢ

အဂါကျုဟ်စါသး ဒီး တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ အကျါအကျါ အသီခံခါလၢ ငံးသး ကမၤလီၤတၢ်ဝဲ ခိဘူးန့ၣ် ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါ တဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်ဘၢဝဲအဂီၢ်လီၤ.

တၢ်အစၢတဖၣ်န့ၣ် မၤမုၢ်မၤခုၣ်ဝဲပသးလီၤ

တၢ်အစၢလၢ တၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါအံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဘၣ်ဃးဒီး ကသံၣ်ဒီသဒါတဖၣ်န့ၣ်မၤမုၢ်ပသးလီၤ.ပုၤ တနီၤန့ၣ် တအိၣ်ဒီး ကသံၣ်အတၢ်ဒိဘၣ်တဖၣ်ဘၣ်. ပုၤတနီၤန့ၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ [side effects after COVID-19 vaccination](#).(ကသံၣ်အတၢ်ဒိဘၣ် လၢ အညါန့ၣ်တဖၣ် လၢ အကဲထီၣ်သး ဖဲ တၢ်ဆဲး ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါ ဝဲအလီၢ်ခဲ.) ငံးသးအမုၢ်ဝဲ

- တၢ်ညိးထီၣ်, တၢ်ဖဲးဘျး ဂီၤထီၣ် ဒီး တၢ်ဆါဖဲ ကသံၣ်ဆဲးဘၣ်အလီၢ်
- တၢ်လီၤကီၢ်
- တၢ်ခိၣ်ဆါ
- နီၢ်ခိတၢ်ဂံၢ်စၢ်
- တၢ်ညၣ်ထူၣ်ဆါ
- တၢ်ဂီၢ်ကနိး
- တၢ်အဲၣ်ဒီးဘျး တဖၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢ အနးတဖၣ်န့ၣ် ကဲထီၣ်သး ကီၢ်လီၤ.

အဲၣ်အံၤန့ၣ်, ဖဲ တၢ်မၤ တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ ကသံၣ်ဒီသဒါတဖၣ် အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်မၤအကျါအကျါတဖၣ်န့ၣ် ပုၤဃု ထံၣ်န့ၣ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ် လၢ တၢ်ဆဲး ကသံၣ်ဒီသဒါ ဝဲအလီၢ်ခဲ ထဲခံမံၤဇီၤ, ဒီးခံမံၤလၢန့ၣ် ကဲထီၣ်သး ကီၢ်ဝဲလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မုၢ်ဝဲ တၢ်သ့ၣ်ထံတဖိးလီၤသး (anaphylaxis) ဒီး တၢ်သ့ၣ်ကျါတံာ်တၢ်ကွၢ် ဃုာ်ဒီးတၢ်သ့ၣ် ကျါတံာ်တၢ် တၢ်ဆါအပနီၣ် (Thrombosis with Thrombocytopenia Syndrome TTS) လၢတၢ်ဆဲး ကသံၣ်ဒီသဒါ ခီဖျိ က့ၣ် အဲၣ် က့ၣ်/ က့ၣ်စၢ်(J&J/ Janssen) ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါ တဖၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သွံၣ်ထံတဖိးလိာ်သး (Anaphylaxis)

ပှၤကညီ နီၣ်ဂံၢ်စ့ၤဂၤတဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဝဲဒီး [severe allergic reaction](#) (တၢ်သွံၣ်ထံတဖိးလိာ်သး နီၣ်ဆိတၢ်ခိဆၢလၢအ နးတဖၣ်) (ပှၤကိးဝဲ "anaphylaxis") လၢတၢ်ဆဲး ကသံၣ်ဒိသဒါ ဝံၤအလီၢ်ခံ န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် အဝဲအံၤန့ၣ် ကဲထီၣ်သး ကီလီၤ. တၢ်သွံၣ်ထံတဖိးလိာ်သးန့ၣ် ကဲထီၣ်သးသ့ ဖဲ တၢ်ဆဲး ကသံၣ်ဒိသဒါ တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤ ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်ကဲထီၣ်သးန့ၣ်, ကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်လၢအဆဲး ကသံၣ်ဒိသဒါတဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဝဲဒီး ကသံၣ်ကသီလၢ ပမၤအီၤန့ၢ် သ့ ဒ်သိး ကကူစါယါဘျါ တၢ်ခိဆၢတဖၣ် တုၤလီၤတီၤ ဒီး တဘျီယီ အဂီၢ်လီၤ.

ဖဲ နဆဲး ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒိသဒါ ဝံၤအခါန့ၣ် နကဘၣ်တၢ်မၤနၤ ဒ်သိး နကဘၣ်အိၣ်ဒီး ၁၅-၃၀ မံးနံး ဒ်သိး ပှၤကအိၣ် ခိးကွၢ် ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါ ဖဲနအိၣ်ဒီး နီၢ်ခိတၢ်ခိဆၢအနး လၢအဘၣ်ဃးဒီး တၢ်သွံၣ်ထံတဖိးလိာ်သး ဒီးဖဲ နလိၣ်ဘၣ် တၢ်ကူ စါယါဘျါတဘျီယီအခါ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သွံၣ်ကျိၤတံာ်တၢ်ကွံာ် ဃုာ်ဒီး တၢ်သွံၣ်ကျိၤတံာ်တၢ် တၢ်ဆါအပနီၣ် (Thrombosis with Thrombocytopenia Syndrome (TTS)) ကဲထီၣ်သး ခိဖျိ တၢ်ဆဲး က့ၣ် အဲၣ် က့ၣ်/ က့ၣ်စၢၣ် (J&J/Janssen) ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒိသဒါ ဝံၤအလီၢ်ခံ

ဖဲနဆဲး က့ၣ် အဲၣ် က့ၣ်/ က့ၣ်စၢၣ်(J&J/ Janssen) ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒိသဒါ ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, တၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢ အကဲထီၣ်သးကီ ဘၣ်ဆၣ်လၢ အမၤတံာ်တၢ်တၢ်နး တဖၣ် ကဲထီၣ်သးသ့ တၢ်သွံၣ်ကိၢ်လိၣ်တဖၣ် ဃုာ်ဒီး တၢ်သွံၣ် ဂီၤဖျါၣ်စ့ၤ (Thrombosis with Thrombocytopenia မ့တမ့ၢ် TTS) ကဲထီၣ်သး သ့န့ၣ်လီၤ. ဟိၣ်မုၢ် တဖၣ်လၢ သးအနီၣ် စါန့ၢ် ၅၀နီၣ် ဒီး အဖီလာ် တဖၣ်န့ၣ် ကြၢးပလီၢ်သး လီၤဆီဒ်တၢ်လၢ တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဟဲအါထီၣ်လၢ အဘၣ် ဃးဒီးတၢ်မၤတံာ် တၢ် လၢအကဲထီၣ်သးကီ အံၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒိသဒါ အဂ့ၤအဂၤ လၢ ပတထံၣ်ဘၣ် တၢ်ဘၣ်ယိၣ် အလီၢ် လၢပမၤန့ၢ်အီၤသ့တဖၣ်န့ၣ်ကွၢ် အိၣ်စ့ၣ်ကိးဝဲလီၤ.

တၢ်မၤတံာ်တၢ် အတၢ်ဒုးကဲထီၣ်သးတခါအံၤ ကဲထီၣ်သး ကီ, ဒ် တၢ်ဒူးတယာ်အသိးန့ၣ် ကဲထီၣ်သး ဖဲ ဟိၣ်မုၢ်တဖၣ်လၢ သးအနီၣ်အိၣ် ၁၈ နီၣ်ဒီး ၄၉ နီၣ် အဘၢၣ်စၢၤ အပူၤ ထဲနွံၤဂီၤလၢပှၤတကကွံာ်အကျါန့ၣ်လီၤ.ဟိၣ်မုၢ်တဖၣ်လၢ သးနီၣ်

အိပ် ၅၀ ဆူအဖီခိပ် ဒီး ဟိခွါတဖန်လၢသးနိပ်ခဲလက်အဂီၢ်န့ၣ်, တၢ်မၤတံာ်တံာ် တၢ်ကဲထီၣ်သး တခါအံၤ ကဲထီၣ်သး ကိဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကတီၢ်ယံၤ ကသံၣ်တၢ်ဒိဘၣ်တဖန်န့ၣ် ကဲထီၣ်သး တသ့ဘၣ်

ကသံၣ်တၢ်ဒိဘၣ်လၢအနးတဖန် လၢ အဒုးကဲထီၣ် ကတီၢ်ယံၤ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖန် လူၤဟိၣ်ထွဲ တၢ်ဆဲး ကသံၣ်ဒိသဒါ ဝံၤအလီၢ်ခံ, ဟ်ဃုာ်ဒီး ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒိသဒါန့ၣ် ကဲထီၣ်သးတသ့ နးနးကလံာ်ဘၣ်. သန့ထီၣ်သး လၢ ကသံၣ်တၢ်ကွဲးနိၣ်အပူၤန့ၣ်, တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ ကသံၣ်ဒိသဒါ ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ ကသံၣ်တၢ်ဒိဘၣ်တဖန်န့ၣ် ကဲထီၣ်ဝဲ ညီၣ်လၢ တၢ်ဆဲး ကသံၣ်ဒိသဒါ ဃုန့ၣ်အတီၢ်ပူၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်အဃိသတးဒီး FDA လိၣ်ဘၣ်ဝဲဒ်သိး ကဘၣ်ဃုထံၣ်သ့ၣ် ညါမၤလိဝဲ ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒိသဒါ လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ခွဲးယာ်တဖန်, အစ့ၤကတၢၢ် ခံလါ (၈န့ၣ်) ဖဲ တၢ်ဆဲးကသံၣ် အလီၢ်ခံကတၢၢ်တဖျါၣ် ဝံၤအလီၢ်ခံ န့ၣ်လီၤ. ပုၤအကကွၢ်တဖန် တူၢ်လိာ်ဆဲး တ့ၢ်ဝဲ ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒိသဒါ ဝံၤလံ, ဒီး ပုၤတထံၣ်န့ၣ် ကတီၢ်ယံၤကသံၣ်တၢ်ဒိဘၣ်တဖန် ဘၣ်လီၤ.

CDC မၤဆူညါဝဲ ဒ်သိး ကကွၢ်ထွဲ ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒိသဒါ အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဘူးဘူးတံာ်တံာ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤ လိဝဲအ့ၣ် ပုၤစဲးနီၤတဖန် မ့ၢ်ဃုထံၣ်န့ၣ်ဝဲ တၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သး လၢ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၣ် ဒီး ကသံၣ်ဒိသဒါ အဘၢၣ်စၢန့ၣ်, FDA ဒီး ပုၤထူးထီၣ်ကသံၣ်ဒိသဒါတဖန်န့ၣ် ကမၤဃုာ်မၤသကိးတၢ် ဆူမံၤညါ ဒ်သိး ကမၤန့ၣ်ဘၣ် တၢ်စဲးဆၢ ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တခါစုာ်စုာ် န့ၣ်လီၤ (အဒိန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ, တၢ်ဂ့ၢ်ကီ ဟ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ဘၣ် ယိၣ်လီၤဆီတဖန်, တၢ်ထူးထီၣ်ကသံၣ် အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၣ်, မ့တမ့ၢ် ကသံၣ်ဒိသဒါ အနီၣ်ကစၢ်ဒ်ဝဲလီၤ).

မၤစၢၤ တၢ်ဒိသဒါ နနီၣ်ကစၢ် ဒီး ပုၤအဂ့ၢ်အဂၤတဖန် ခီဖျါ တၢ်ဆဲးန့ၣ် ကသံၣ်ဒိသဒါ တက့ၢ်

တၢ်ဆဲး ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒိသဒါ ထီဒါ ခိဘူးန့ၣ်ထံ တၢ်ဆါအဃာ် ဒီး တၢ်လူၤမၤဟိၣ်ထွဲ [CDC recommendations on wearing masks and social distancing](#) (CDC အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဒုးန့ၣ်တဖန် ဘၣ်ဃးလၢ တၢ်သိး နီၣ်ကျါၣ်ဘၢမံၤ ဒီး တၢ်အိၣ်ယံၤလိာ်သး တဖျါ) န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ တၢ်အကျါအကျါလၢ အဂ့ၢ်ကတၢၢ် ဒ်သိး ကဒိသဒါ နနီၣ်ကစၢ် ထီဒါ ခိဘူးန့ၣ်ထံ တၢ်ဆါအဃာ်န့ၣ်လီၤ. CDC ဟ့ၣ်ကူၣ်ဒုးန့ၣ် နၢဒ်သိး နကမၤန့ၢ် ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒိသဒါ အဆိလၢအချ့ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

CDC, FDA ဒီး ကိတ်စာဖိုင်ခါနဲးတဲးတၢ်မၤကရူၢ် အဂုၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ် ကမၤတၢ်ဆူညါ ဒ်သိး ကအံးထွဲကွၢ်ထွဲ ခိဘူးန့ၣ်ထံ ကသံၣ်ဒီသဒါ အတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘါ ဒ်ပုၤစူးကါ ကသံၣ်ဒီသဒါ တဖၣ် အါထီၣ် လၢပုၤကညီ အနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်အပူၤ အယိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကစီၣ်ဂံၢ်ထံး : <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/safety/safety-of-vaccines.html>